

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Конто почт швдн. 143.322.
Адреса для телеграм:
"Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5-00 зол.
Чвертьрічно 15-00
Піврічно 30-00
Річно 60-00

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці і лат. Франції, Італії, Бельгії 25 фр. фр. Італії 7-50 зол., Німеччині 7-50 зол., Швейцарії 6 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7-50 зол., Австрії 7-50 зол., Зина адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.

У СПРАВАХ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

У подвійні роковини.

Саме минуло двадцять літ від оснування у Львові окремої міської філії „Просвіти“, що з нагоди 100-ліття уродин Тараса Шевченка називалась його великим іменем. Почала вона свою роботу напередодні світової війни при чинній участі великого Галицької Землі, Івана Франка. Тепер має вона під своєю опікою і проводом у великому Львові 14 читалень.

Іх то силами влаштовує вона ювілейну академію в честь Шевченка з добірною програмою. Виступають злучені хори шістьох читалень і злучена симфонічна оркестра. Святочну промову скаже п. Вол. Целевич. Одна читальня самостійно підготувала інсценізацію Шевченкової поеми „Буває в неволі...“ Докладна програма в афішах.

Академія відбудеться уже в найближчу неділю, себто 13. травня ц. р., у великій залі „Народного Дому“ (Театр Ріжнородностей), вул. Рутівського ч. 22. Початок точно в 12. год. полудня.

Хоч ця імпреза має — так мовити — репрезентативний характер, то всетаки ціни вступу дешеві, від 2 до 1 зол. А це — з уваги на справді гарну і добаліва підготовану програму — повинно бути притягуючим моментом для всього українського громадянства Львова.

Білету вступу можна вже дістати в книгарні „Просвіти“, вул. Руска ч. 1, щоденно від год. 8. ранку до 7. вечором.

Слід пригадати, що цілий дохід з цієї академії призначений на цілі „Просвіти“.

Несподіванки виборчої геометрії.

Львів, 10. травня 1934.

У 8. числі „Бувету Молодих“ з дня 5. травня п. р. є цікава стаття п. Рейслера, в якій автор між іншим говорить про демагогію в законодавстві. Демагогія звичайно криється в тому, що правна норма проголошує якесь політичне гасло, не створюючи одночасно у виконних приписах чи законах обов'язку реалізації цього гасла. Скільки, наприклад, прегарних засад розсіяно у дуже ліберальній польській конституції з 1921. р., а яку форму приймають ті високі засади в законах, що реалізують ті засади. Програмова засада, що звичайно міститься в першому артикулі закону, є на думку автора, лише „демагогічним фронтоном“, за яким нічого нема. З прикладів, які він наводить, може найяскравішим є те, як виглядає в практичному правному застосуванні засада особистої вільності громадянина, загарантована конституцією. Всупереч „фронтонному“ приписові (арт. 169 вкл) про особисту свободу і недоторканість інші приписи дають майже необмежену можливість стосувати арешт „вільного“ засадничо громадянина.

Коли я читав цю статтю п. Рейслера, то мимохіть прийшов мені на думку ще один приклад з теперішнього моменту. Львів живе під знаком виборів. Вибори мають відбутись на найліберальнішій засаді не тільки рівного, вільного, прямого, тайного, але й пропорційного голосування. І коли би справді йшло про справедливе і цілковите застосування цієї засади, то Львів представляв би одну виборчу округу. Тоді справді можна з народностей, яка його заселяє, мала би можливість вибрати таке число радних, яке відповідало би її пропорційній чисельності. Припустім, однак, що на такий вислід виборів дехто не хотів би погодитись і бажав би мати можливо більше мандатів, але без формального порушення конституційних виборчих засад. Як тоді можна осягнути максимум мандатів, що не стояло би ні в якій пропорції до числа виборців даної народности?

На поміч у такому випадку приходять т. зв. виборча геометрія. Виборча геометрія може творити просто чудеса, так що із засади рівного і пропорційного голосування може лишитись лише спомина. Для ілюстрації візьмемо наприклад місто А. Припустім, що в цьому місті є 100.000 виборців, в тому числі — 38.000 росіян, 18.000 українців, 17.000 жидів, 16.000 поляків і 11.000 молдаван. Місто має вибрати 7 радних. Оскільки би була фактично застосована засада рівного і пропорційного голосування і місто творило би одну виборчу округу, то здобули би ці системи Г'ювта: росіяни — 26 мандатів, українці — 12 мандатів, жида — 12 мандатів, поляки — 11 мандатів і молдаван — 9 мандатів. Але росіяни — скажемо — хочуть мати можливо більше мандатів, без порушення виборчих пятиприметних засад. Колиб вони бачили, що всі народности розселені рівномірно по цілому місті, тоді їм треба би лише поділити місто на 35 округ з двома мандатами в кожному, і тоді всі 70 мандатів одержали би росіяни, хоч їх є в місті лише 38 прц., а ін. народности, що всі разом дають 62 прц., не одержали би ні одного мандату. Ось що з засади рівного і пропорційного голосування зробила би штучна виборча геометрія.

Очевидно може бути видумана виборча геометрія, побудована на іншій засаді. Скажемо у місті Б. є 35.000 росіян, 50.000 українців і 15.000 жидів; при чому в перших десятих дільницях від I.—X. рівномірно мешкають росіяни в числі від 3.000-тисяч, решта в інших дільницях; українці в числі 45.000 рівномірно мешкають в інших десятих дільницях від XI.—XX., а решта в перших десятих; жида-ж рівномірно розселені по всіх дільницях. Тоді росіяни, бажачи здобути максимум мандатів, призначають у дільницях від ч. I.—X. по п'ять мандатів на кожну дільницю, а в дільницях від ч. XI.—XX. по два мандати. Внаслідок цього росіяни здобули би 50 мандатів, а українці — 20 мандатів, латвія, що росіяни творять 35 прц. населення, а українці 50 прц. жида не одержали би ні одного мандату. Ніяких вибор-

Загадочне вбивство на стрийському цвинтарі.

У середу, 9. травня ц. р. в год. 10.25 вночі невідомі справники застрілили на стрийському цвинтарі студента Якова Бачинського. При убитім найдено дві його легітимації, одна з виїзду права львівського університету, а друга з політехніки. Убитий уродився в Самборі 1907 р. Його батьки селяни. Від сімох років перебу-

вав у Львові. Спершу мешкав в Академічній Домі при вул. Супінського, а пізніше при вул. Декерта в Марти Карпак. Польська преса подає, що при ньому найдено лист з проханням, щоби вечором вийшов на риг вул. Кадетської біля Стрийського парку.

Більшовики хочуть винищити селянство.

У париському театрі „Амбасадер“ Таня Черновина, якій вдалось втікти з ССРСР, мала цікавий відчит про відносини в ССРСР. Черновина представив публіці член парламентарної комісії закорд. справ Судіє.

М. і. Черновина сказала, що відколи в ССРСР почалася п'ятилітка настала там велика біда. Більшовицька влада хоче винищити

селянство. Для переведення того плану вихідно у цілу армію невільників, два мільони людей, які працюють дено по 16 годив. В ССРСР нема рівноправности. Каст нема, зате протворили категорії, серед яких члени ГПУ, найбільше упривілеєні. Одно з найбільших лих у ССРСР це безробіття, яке дається тепер у знаки більше ніж коїнебудь.

Америка не спішиться в'дписати довги Совітській Росії.

НЮ ЙОРК, 25. квітня. (Вл. кор.). Американський федеральний уряд дуже обережно і покіливо йде вперед з відписанням довгів Совітам після їх признання, як про це пише в „Геральд Трибюн“ Алберт Ворнер. Хоч Совіти дуже негодують за це на Америку, особливо атакують законопроект сенатора Джансона, щоб не платити нових позичок тим державам, які не сплачують давніх зобов'язань, то американський уряд нічого собі не робить з цього, хоч би мало прийти навіть до стагнації у зносинах з Совітами. Кажуть, що така поведінка Америки була якраз причиною, чому Японія недавно проголосила себе опікункою Азії, бо вона по-

бачила, що уряд Америки не такий дуже наївний, щоб кинутися в обійми Совітів. Через те Японія почуває себе сміливішою. Таксамо важна є заява американського уряду, що Федеральний Банк для імпорту і експорту не дасть кредиту Совітам, поки не буде налажена справа довгів. На те відповів совітський уряд, що не буде замовлен в Америці через законопроект Джансона і всі запотребування товарів підуть до європейських держав.

Уряд не скриває тих труднощів і каже, що переговори зі Совітами ведуться далі, але нема виглядів на скоре наладнання цієї замотаної справи.

Наладнання взаємин між Іспанією та Ватиканом.

МАДРИД, КАП. Президент Заморра призначив колишнього міністра закордонних справ Піта Ромеро надзвичайним амбасадором

Іспанії при Апостольській Столиці. Новий амбасадор виїде до Риму ще цього тижня.

Сіамський князь прибув на науку до Америки.

НЮ ЙОРК, 25. квітня. (Вл. кор.). Одинадцятирічний синок сіамського короля Варананд, приїзав до Нью Йорку французьким кораблем Шамплеїн, щоби розпочати науку в одній зі шкіл у Вашингтоні. З ним приїхали ще інші

сіамські князі, що мають доглядати королівича. Королівська пара приїде до 31. Держав у вересні. Королівич любив дуже спагетті (макарони) в часі своєї подорожі кораблем — оповідають доглядати.

Умова про ненапад між Болгарією і Югославією.

РИМ, 10. 5. ПАТ. Італійська преса повідомляє, що побут міністра закордонних справ Югославії Ефтіча у Софії закінчиться підписом умови про ненапад між Югославією і Болга-

рією. До нього будуть могли приступити всі балканські держави. Умова про ненапад вводитиметься на такийже умові між Німеччиною і Польщею.

Заява президента Рузвельта.

ВАШІНГТОН, 10. 5. ПАТ. На пресовій конференції през. Рузвельт заявив, що Злучені Держави будуть домагатися заплати воєнних довгів, але погодяться скрутне положення де-

жав-довжників. На питання чи 15. червня секретаріат фінансів прийматиме рати довгу, президент заявив, що уряд буде розглядати кожний випадок окрема.

Одинок
нагода

Льосована вистава по 1 зол.

чих „чудес“ не діялося, не треба було і „мертвих душ“ у виборчих списках. Засала пропорційного і рівного голосування в кожній окремо зільній не порушена. Отже формально все в порядку. Правда, що при такій виборчій геометрії один мандат припадає би у перших десятих дільницях на 600 виборців, а в інших десятих дільницях від ч. XI—XX на 2,250 виборців, але така річ не тільки теоретично можлива. Для нас, українців, наприклад це не є жадною новизною, бо виборча ординація до союму виборців в п'ятих частинках держави і такий-же і мандат на 112.000 виборців в одній з округ на Волині. В-

НАКРАШ ВОВНЯНІ МАТЕРІАЛИ
як швейні мундурки, костюми, мужські убрання —
та всілякі шовки
в МАГАЗИНУ НОВИН „ТЕКСТИЛЬ“ — Ст. ЗАЛЕСКА
вул. Галицька ч. 18.

Велитенські зловживання в ССР.

МОСКВА, 10. 4. ПАТ. У всесоюзнім, воло-
коннім тресті викрили велитенські зловживан-
ня. Арештували директора, книговода і кіль-

ким, що і ця друга виборча геометрія також до-
сить чудовий.

У Львові, як заведено, в чистому і такому
драстичному виді не застосована ні одна з опи-
саних вище виборчих геометрій, лише до зоряної
міри комбінована в обидвох, бо Чийн поділений
є на 20 округ; з них 9 є 3-мандатові, 10 — 4-манд-
атові і 1 — 5-тимандатова.

Однак, це не повинно охолодити нас у вибор-
чому запалі; мусимо йти на вибори всі, як один,
без огляду на всі труднощі, бо тільки масова уч-
асть може дати нам успіх у виборах. З другого
боку, тим безпильнішим виборчі шлеси, тим більше
зацікавлює масова участь у виборах. Своєю
чужим. За Гітлером при доповняючих президент-
ських виборах вдруге голосувало 15 мільонів нім-
ців, хоч вони знали, що не переможуть на цей
раз у виборчій боротьбі. Зате пізніше вони добу-
ли більшу перемогу і дішшли до глады.

С. Хруцький.

да українських визвольних змагань і організу-
ня нових емігрантських кол до активного робо-
чи спіл, тапці, вестри і активізації „малого
вержених малоросій“.

Вважаючи Харбін центром підготовки на-
тської національної роботи на Далекому Сході
в обличчі найвищих і незалежних у нас вибор-
них політ, згаданий автор питає: хто має робити
порода людей, що не мала ні революції ні соціалі-
яка боролась у більшості тільки за осяжки „за
доживає свого віку“? Все, що могла зробити „за
аробила? Ні! ними мають бути емігрантські ко-
збігців з Зеленої України (Зеленої Кітви), а
сама робота має йти не в площині інтересів на-
бієського т-ва Гарку-Бадунського, а в інтер-
сах саме цих емігрантських елементів, а саме
із Зеленою Україною.

Мабуть не потрібно підкреслювати, що на
українці в Європі, думав по стороні цієї акти-
ної, самостійницької групи, що дивиться на у-
країнську справу широко, обіймає своїм зором
П в цілості і готується на „велике завтра“.

З цитат, які ми подали вище, виходить, що
справа, за яку йде боротьба, є такою і не може
вносити П тільки до того, хто, мовляв, буде
проводіти У. Н. Дому. При політичному об'єкті
одної і другої групи, особливо коли не об'єкті
розглядатимемо у світлі намірів політ.
Д. Сході і ролі, яку може зіграти у цій політ
відграти українців, то навіть боротьба наша з
львівським „Нар. Дім“ не так близька, як
львів до боротьби на харбінському фронті, як
могло би декому здаватися.

Як глибоко дивляться на справу репре-
зентанти самостійницького табору в Харбін, про
скажуть нам ще деякі цитати зі статті п. Мілька.
Він пише між іншим ось-що:

Проблема українського Далекого Сходу, на
ше вчора була лише твором мрії кількох ви-
цевих фанатиків, сьогодні є однією із складових
частин політики рішучих чинників тут і дн-
й активізації цього питання став заважним
ідеї нац. українських кол. Харбін є тим
перечним осередком далекосхідної української
роботи. Наші організації набрали ширшого
маціння. Елемент політичності, що його так
ушували наші автохтони в порядку держави, го-
чав владно пертиса через ніку.

Наскільки можна твердити, що проблема
українського Далекого Сходу стала і в
Україні зокрема в частині загально-україн-
ської проблеми, а визвольна боротьба україн-
на Зеленої Україні налічила в уосукраїнських
звольних рухом, то діла і ситуація українсь-
м. Харбін не може не цікавити цілу нашу емі-
грацію. (Автор тут пропонує мабуть через
вагу зах.-українські землі).

П. Мілько зазначає в далішому, що ролі
на питання нашої визвольної боротьби не тільки
з Манджурії, але „лике сама активізація пити
Зеленої України може налати більше реальні
політичний характер роботи нашої еміграції
Зах. Європі“.

Автор підкреслює, що коли би вдалось у
ті московської імперії наслушати українську
фору державу, то це був би початок політ

Боротьба двох таборів.

Бурхливе українське життя в Манджу-Ті-Го. — Самостійницька лінія чи „общий котелок“? —
Азія відкриває українців

З останніх чисел харбінського „Манджур-
ського Вістника“ довідуючись, що боротьба двох
українських таборів у Харбін розгорілась на
добре. Справою, за яку йде боротьба, є ніби те,
що має володіти Українським Національним До-
мом, що його недавно повернула українцям нова
маньчурська влада. Очевидно, володіти мають
ним українці і не було би ніякої завади, колиби
не розбиття українського громадянства в Харбін
на два непримиримі табори. З одної сторони
ставили молоді, активні елементи, але більш
емігранта з виразно самостійницькою ідеологією,
що в душі ненавидять московський більшовизм і
борються з ним борючись, аніж з ним перевернем
Зеленої Ківи від московської окупації і об-
лектуючи побуду заг.-української течії. Назе-
жать туди п. Світ, редактор „Мандж. Вістника“,
д-р Мілько, П. Марчинчик і багато інших, — з
другої жову сторони, як противники перших, ста-
нули здебільша старі харбінці, т. зв. автохтони,
гуртовані в „Українській Національній Грома-
ді“ на чолі з пп. Кулябо-Корепьким і Самар-
ським. Останній репрезентує компромісний у-
країнський елемент на харбінському терені, не
погоджують „общим котелком“ з москалями,

турбуються тільки місцевими справами, при чо-
му вразливі є на опінію російської „харбінської
общественности“, тощо і ухвалюють в очах першого
самостійницького табору за „ідеологію малоросій-
щини“.

Для з'ясування самої суті конфлікту вистар-
чить мабуть зачитувати два короткі уступи з
двоєї статті п. Мих. Мілька в останньому числі
„М. Вістника“ ч. в. „Наші завдання (частина 2).
Він пише:

„Питання таке: чи Укр. Нац. Дім посеред-
ньо є майном й української національної колоні-
ї впадалі і використовуватиметься його в інте-
ресат цілої нашої нац. еміграції, чи У. Н. Дім
має бути майном харбінських „добродіїв“ укр-
їнської національності і служитиме цілям, що їх
диктувати буде „харбінська общественность“? —

В залежності від того — лише даліше п.
Мілько — буде і розуміння культурно-освітніх
потреб, яким служити має У. Н. Дім. Пропаган-

Закупно грамоти на позичку Рідній Школі по
25 зол. це так, як викладає в банку. Ви вже
закупили?

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 12. ТРАВНЯ 1934.

ДЕНИС ЛУКІЯНОВИЧ.

ПІСНЯ ДЕНЦІВКИ.

(Уривок із повісті).

В півню осін 1914 року добився до ро-
вільної станції в Осмолоді юнак УСС, склав
командантові звідомлення і вийшов розгля-
нутись по оселі, де була приміщена ста-
нція.

Приміщена була станція в Новій Приблїв-
ці, в двірку, що здіймався осторонь під лісом.
Цей Приблїла молодий, Юрій йому на ім'я, при-
їхав був із Канади, обїбрав собі оселю на каме-
ральщині, на дев'ятдесятдев'ять років П наймив
понаклав будинків. Кому багато — а йому
ні, бо він у Канаді до розмаху звик, до про-
стору.

Чи з тою він думкою, чи по те він рушив
з Канади, щоб тут будуватись

І не з такою думкою він їхав, і не так дале-
ко він виїхався. Лиш до Перегінська задумав з
Канади: на звідні приїхався, і якстїй збирався
назад за море.

Юрій про себе й не їхав би був! Це його
батько старий, Семен, а ще більше мама, не пе-
реставали гірко тужити за Перегінськом. Це
вони сина післали на розгляд. Старим на гото-
ве переселитись бажалося, щоб на батьківщині
віку дожити, хоч самим, а хоч при Юрі, як-
що поїхав би з ними. На фармі в Канаді хай би
залишались двоє молодших і жін. Не бачили
вони старого краю на свої очі ніколи, тимто
й не бачать його тепер ні в снах. А Юра? Як

Бог дасть. Народився він у Галичині, виріс у
Канаді; мама при ньому навів сина про високі
Горгани, мріяла про верхи і небо, зелені і
струмочки живі малювала. Але він — на двоє:
чи лишиться в краю, чи втече за море — не ска-
зав батькам. Як собі полюбить.

Так собі Приблїли все те завязали, а роз-
в'язалося воно не так. Юра пригостив до Пере-
гінська, допитався і відшукав колишню Приблї-
лівку в недалекому сусідстві з митрополічною
палатою. І розкішний кня, що ним три царини
збігали вна, між два потічки; і велика мля-
ка, що ріно широко сперлася на Лімницю шум-
ливу; і плаюк і полонинка і синії звори за
річкою, під безхмарним небом, і саме небо, си-
не та глибоке, безкрає; і бистрий оріз поваж-
ним летом, і мрійний овід — захопний Юрі.
Горда верховина його полонили чаром-розма-
єм таємного шуму, шумливої тиші, тихого спо-
кою. І якстїй рішився молодий Приблїла, що
проміняє степову, широкую фарму в Канаді за
високі гори, за хвилясте море буйної фой, не-
звичайних, вічно зелених, запаших лісів на
косогорах.

Ще причарувала його пригода: В селі між
хатками, на плаї під верхами, зведно зовнілись
милливою краскою, мріли тихою ласкою — го-
лубі вірки Марчукової Марічки. Там вічний
плюскіт Лімниці-ріки, і він його ніжно, зако-
хано мавив, дала, і тоді Юрій поривисто ви-
рік, що буде зивати тепле гілзденко під
стрімким масивом високого Росища“.

Рішився й вибрав; та щож! Недурно рік
пливе за роком; пливе і минає. А стрієте-ж! Чи

перше, чи десяте літечко тужило за зясови-
пята, чи двадцять осін тікала перед зимою, ко-
тра весна вже на зиму наступала, відколи Се-
менишка Приблїли в Канаді банувала, та Пере-
гінська не бачила?

Вже двадцятьлітній обновець, не жд-
и побільше плаї Гомотіки над Перегінськом, ні
коли Приблїли цих любих верхів не огляда-
вже двадцятьлітній розтопів розтанув на візі
а Семенішка не чула, як Лімниця грає.

Вже двадцятьлітній літ, черв'я віку минув
і вже... не див Приблїли черемха шила пре
додих воротах; не див Приблїли на батьків-
груші возули жунала. Вже дізнана Приблїли
двадцятьлітній років роздирта, поділена, у трі-
руки, Семене, досталася; уже тво право ак-
пу, купцем висловлене, дивно погасло. Вже
Юрію Приблїло, не сидів на покутті у ба-
ківській хаті, а й сам Семен на солоок не гд-
не?), лиш здалеку з жадем на синії царят
дливисвб уже, і втер би лише подою...

Ще одна пригода. Юру нашла. Вже
а полонині, не поміж хатками з добрим до-
ми. Цей вона, ця нова пригода, Юру загн-
геть горі, там, де верхи вже тісно зсуваючи-
де ще нема широкого, шумного і гомінкого
розливу вод бистрої Лімниці, такого, як до-
сам, при Небізові, вназу при розтоці, та теп-
на царинах Решитого, та на Слободах.

Наскочила пригода. Коли наш молодий
Приблїла почав женитись та бігав за дозволон-
за призволом, за печатками, тоді ояка, як
тільки народилася, чи тільки задумана зивала

поминальне Богослуження

за бл. п.
др. Даріо Лежоговську Чубатову, довголіт-
нього члена управи Тов. Вакаційних Осель.
відправиться в неділю 13. травня 1934. в год.
12-й в полудне в Успенській Церкві у Львові
на яке запрошує
Управа Т. на Вакаційних Осель.

української нац. революції. А це — мов-
ля — при небезпечі збройного конфлікту на
Дал. Сході не в неможливе.

Ось міркування людини, яку разом з п. Сві-
том можна вважати ідеологами далеко-східних
активістів, що в програму свою вставили інтерес
всєї України. Розпов'язуючи пресовим тиж-
невиком агітаційним вже „М. В. ком“, ці активі-
сти мають поважний вплив на всю українську ко-
лонію в Маньчжурії і їм напевно не дуже страш-
но боротьба, яку мусіли підняти з харб. т. зв.
„абохотами“. Згадати ще треба, що від червня
ці активісти видаватимуть в українській і ан-
глійській мові місячник „Ватра“, як другий
орган національної державницької думки! Це
краще безумство на Іх силу.

Ми не думаємо, щоб можна було зовсім злі-
квалітувати табір Кулябко-Корецького і йому по-
добних, що за деревами не бачуть тієї і не ала-
ють собі справи, що „малоросейство“ є пережит-
ком і що історичні події на Дал. Сході вимага-
ють від українців, звідкиліб вони не походили,
спільної праці для справн батьківщини. Думає-
мо однак, що самостійність думка та конче-
на боротьба із більшовизмом при використанні
їх міжнародних можливостей і там переможе і
то всі „тутешні“ будуть зведені до ролі дожи-
даючих своїх днів „бувших людей“.

В. Север.

Єзуїт-душехват.

Питуть нам з Жидачівщини:

Відколи управу відомого відпустового місця
Котавини обняли польські єзуїти, стали вони
статати до себе й латинських людей і перетягати їх
своїми способами на латинський обряд. Особ-
ливо „подлизастесь“ в цьому напрямі єзуїт ке.
Бері (й), що з тією метою впливає всіх мож-
ливих засобів, які абсолютно не лиують като-
лицькому духовництву.

Шкаво, чи знає про це ген. єзуїтів Мехохов-
ський в Римі?

всього РОДА МАТЕРІАЛИ ВОВНЯНІ ТА ІНШІ —
пайдементе в текстильних магазинах

„ТАНИЙ СКЛЕП“ — 3. ЗАЛЕСКИЙ, ЛЬВІВ,
ГАЛИЦЬКА 8.

Вдова Леніна в неласці.

МОСКВА, 10. 5. ПАТ. „Правда“ гостро ваки-
стась на вдову Леніна Надежду Крупську за її
погоди, в яких вона прихильно відноситься до
Плеханова і Троцького. „Правда“ закидає Круп-
ську, що вона не засувала вірно діяльності Ста-
ліна перед революцією. Напад „Правди“ викли-
нув в Москві велику сензацію.

військова повинність. Щоб її спекатися, При-
била мусів звязатися з кимось, щоб так хтось
сильний, поважний — за нього заступався. І
тоді знайшовся митрополичий арендатор: він
Юро до спілки, він йому нараив і допоміг зго-
дити довговічний наем, він йому казав землі
не купувати, а гроші збивати.

І мусів Юра молодшу Марічку з Підгір'я за-
брати високо, в глибокі гори, на Осмолоду, аж
там, де потік Мшана в Лімницю спалає. Там
Марія Прибила і вібле дерево, і різані протеси
з тесаних брусків потоком спустив; майстри під-
няли з тесаних брусків на всі чотири вугли
зрубали; з віблів одвірки звязали, з протесів
острубу мостили й у замкн) на вуглах складе-
ли; на сводок наклали стелю з дощок і мохом
снів пообиткали.

Таке гніздекко Прибила звив у датеких
термах на Осмолоді; від ранку до ночі туди Ма-
річка їхала в терхах) — Нова Прибилівка яс-
но засяла. Тоді Прибила займив ліси, рубав
копи, трачки гонив, гроші збивав, на всю Вер-
ховину від Перегіньська по Осмолоду знали його.
— Нова Прибилівка зично гомозіла.

Понад Горгани орли літали, верхи за вер-
хами звільня пустіли, бо стрункі ялиці, гордіх
бір князівни падали під ноги напасним прибу-
дан, поволотили з гір під пилу йшли.

Вже в Марічки легінь від скрині до лави
„дубів“ ходив, старша помічниця сама з мис-
цею їла, а Юрій гонив дєбрами, лісами і гєиз-

Скандал в російській церкві йде на рахунок греко-католиків.

НЮ ЙОРК, 25. квітня. (Вл. кор.). В місце-
вості Ровей, Н. Дж., склалася трагедія в росій-
ській православній церкві св. Івана у вівторок
17. квітня. Там злавна ворогують зі собою два
ворожі табори і це було причиною стрілянини
в парохіальній домі, при чому пострілено жін-
ку Марію Полак. Подібних трагедій, хоч мен-
ших розмірами, є тепер повно по різних пра-
вославних церквах і вони для нас не інтересні,
бо майже щоденні. Однак вони дотикають нас

українців тим, що майже всі православні церкви
стидаються своєї назви, а розголошують перед
американським світом, що вони „греко-като-
лицькі“. Так і про ровейську подію розписали-
ся широко місцеві і сусідні газети, а тим при-
носять шкоду українському імені, бо українці
до недавня, а ще й тепер дуже часто називають
свою церкву „греко-католицькою“. Час поду-
мати, якби перепинити таке приписування своїх
гріхів кому іншому.

Вибори до міської ради у Львові.

III.

ДОМІВКИ ТА СКЛАД ОКРУЖНИХ ВИБОРЧИХ КОМІСІЙ.

Округа XII. Округна виборча комісія уря-
дує при вул. Яблонівських 13 в будинку шко-
ли ім. К. Танської від 3-ої (15) до 8-ої (20) ве-
чером без перерви п'ять годин денно. Предсід-
ником д-р Теофіл Зайферт, а його заступни-
ком Отто Кодець. Ділиться на 6 обводів го-
лосування і обіймає такі вулиці: обвід ч. 1 —
Кампіяна, Кохановського паристі до ч. 44, Ко-
нопницької, Романовича, Сенаторську, Вінен-
того Поля, Зелену від 1 до 32, 35, 37; обвід ч. 2 —
вул. Шевченка, Вагилевича, Кохановського
паристі від ч. 48 до кінця, Зелену непаристі від
41 до кінця; обвід ч. 3 — вул. Черешневу, Ябло-
новських, св. Яцка, Офіцерську, Снопківську
паристі; обвід ч. 4 — вул. Красінського і Тар-
новського; обв. ч. 5 — вул. Дверницького, Лу-
каевича, Снопківську непаристі, Снопківську
Бічну, 22 Січня, Застінок, св. Софії непаристі і
Жижинську; обвід ч. 6 — вул. Боднарівку, Над
Яром, Юстляківка, Персенківка лім М. Е. 3.
(Козільницька ч. 1), Залізнична Будка, Персе-
нівка, Понінського, пл. Повишавова, Рацла-
вицька, Власна Стріха, Гундуліча (Вербова),
Софії паристі.

Округа XIII. Округна виборча комісія уря-
дує при вул. Дверницького 17 в будинку VIII.
гімназії від год. 3-ої (15) до 8-ої (20) вечором
без перерви п'ять годин денно. Предсідником
є д-р Адольф Чудовський, а його заступником
Володимир Савінький. Ділиться на 4 обводи
голосування і обіймає такі вулиці: обвід ч. 1 —
вул. Кульпарків, Кульпарків заведення і Куль-
парків Ліпники; обвід ч. 2 — вул. Болгарську
Домбровського, Грещку, Обертинську, Обозо-
ву, Пелчинську непаристі, Понітовського, Пу-
лавського, Стрийську непаристі, Стрийську па-
ристі до ч. 48, Стрийський Парк, Турецьку;
обвід ч. 3 — Гербурів, Калеську Бічну, Похи-
лу, Стрийську паристі від ч. 50 до кінця, Стрий-
ську Бічну, Вулицьку від ч. 9 до кінця, Вулиць-
ку Дорогу, Вулицьку Бічну, Паненську Вулицьку
і Паненську Вулицьку Бічну; обвід ч. 4 — вул. Бо-
гуславського, Ходоровського, Лазаря, Пелчин-
ську паристі, Вроновську.

Округа XIV. Округна виборча комісія уря-
дує при вул. Потоцького в будинку гімназії ім.

К. Явиги від год. 3-ої (15) до 8-ої (20) вечором
без перерви п'ять годин денно. Предсідником є
Станіслав Батиский, а заступником Казимир
Рачинський. Ділиться на 5 обводів голосування
і обіймає такі вулиці: обвід ч. 1 — Дзєслевско-
го, Гроховську, Гроховську Бічну, Обоводову,
Остроленьку, Болеслава Хороброго, Левинь-
кого, Ольшевського, Стахевича, Гроховську за
залізничним шляхом; обвід ч. 2 — вул. Потоць-
кого паристі від ч. 38 до кінця, Здоров'я, Со-
дову, Мурарську від ч. 19 непаристі і від ч. 22
паристі до кінця. Шимонівців непаристі від
ч. 29 до ч. 37, Потоцького Бічну, Чвартаків;
обвід ч. 3 — вул. Потоцького паристі від ч. 2
до 36, Снядецьких, Льва Саліги непаристі від ч. 1
до 25, Софії Хшановської, Лонцького; обвід
ч. 4 — вул. Бартошівної, Холкевича, Коперника
паристі від ч. 48 до 60, Марії Магдалини, По-
тоцького непаристі; обвід ч. 5 — Абрагамови-
чів, Ісаковича, Косинерську, Ленартовича, Ма-
лаховського, Набеляка, Шитову, Стшалу, Ву-
лицьку від ч. 1 до 86.

Округа XV. Округна виборча комісія уря-
дує при вул. Шимонівців 13 в будинку XI
гімназії ім. Снядецьких від год. 3-ої (15) до 8-ої
(20) вечором без перерви п'ять годин денно.
Ділиться на шість обводів голосування і обій-
має такі вулиці: обвід ч. 1 — Городецьку непа-
ристі від ч. 51 до ч. 75, св. Йосафата, Шумлян-
ських; обвід ч. 2 — пл. Більчевського від ч. 1
до 5, Домса, пл. св. Юра 1, Льва Саліги паристі
від ч. 12 до 30, св. Тереси, Захаріясевица; обвід
ч. 3 — вул. На Байках паристі і ч. 37, 39, Япон-
ську, 29 Листопада непаристі від ч. 1 до 7; Му-
рарську від ч. 4 до 11, Окульського, Льва Салі-
ги непаристі від ч. 29 до 91, Вишневецьких;
обвід ч. 4 — вул. На Байках непаристі від ч. 1
до 31, Глубоку, 29 листопада непаристі від 116
до кінця, 29 Листопада Бічну, Новий Світ; обвід
ч. 5 — Грундвальдську, 29 Листопада непа-
ристі, Молжеєвського; обвід ч. 6 — вул. о. Бан-
дурського, Дунін-Борковських Бічну, Гітсову,
Яна з Дуклі, Ожешкової, Шимонівців від ч. 1
до 22.

Округа XVI. Округна виборча комісія уря-
дує при вул. Дунін-Борковських ч. 21 в будинку
школи ім. Г. Сенкевича від год. 3-ої (15) до 8-ої
(20) вечором без перерви п'ять годин денно.
Предсідником є Талей Ольшав, а заступником
Станіслав Барановський. Ділиться на 5 обводів
голосування і обіймає такі вулиці: обвід ч. 1 —
вул. Білінських, Білінських Бічну, Кентшин-
ського паристі, За Городецькою Рогачкою, За
Город. Рогачкою Бічну; обвід ч. 2 — вул. Да-
ниловичів, Анчевських, Львівських Дітей, Кент-
шинського непаристі, Кентшинського Бічну,
Рагози, Рашинських, пл. Берестейської Унії;
обвід ч. 3 — вул. Задвір'янську, Збараську;
обвід ч. 4 — пл. Більчевського від ч. 6 до ч. 12,
Дзялинських, Городецьку непаристі від ч. 101
до 127, Кубасевича, Кульпарківську Дорогу,
Кульпарківську Дорогу Бічну, Лучинкову, Пів
Залізницею, Поперечну, Поперечну Бічну;
обвід ч. 5 — вул. Сигніяка Мала, Кустановича,
Сигніяка Велика, Костельна, Коротка, Лісна,
Леговице, Болотна, 3-го Мая, Найгебаєра, Но-
ву, Пусту, Собієнського, Театральну, Убанови-
чів, Замкнену, Зелену, Болотну Бічну.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК

У Ділі* ч. 120, в статейній Вибори до міської
ради у Львові помилково надруковано: Округа IV
має бути Округа VI. Прохачено теж справити в Окрузі
IX. — Обвід ч. 4. — вул. Театинську непаристі на
IX. — Обвід ч. 4. — вул. Театинську непаристі на IX.
Театинську паристі. — У вчорашньому „Ділі“ (ч. 121)
у статейній „Українська виборча акція у Львові“ зай-
шла одна помилка. Видруковано там, що листу кандидатів
на раду можна зголосити шобно тоді, коли й підпи-
ше у 4-маплатових округах 270 виборців; має бути:
230 виборців.

Дешевий тиждень по 75 сотиків, маркше-
ти, мушкетери, кредити,
спонки і т. д. БАЗАР БЛАВАННИЙ
А. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Болівія 11, 35-365

* Дерев'яна стіла.

* Таке визначення будівельного матеріалу, і чини

* Будівля на гірського хова.

Діти в класі, не вистають поза сподівку.

З вистави мистця Ол. Ляшенка.

Дар мистця для „Рідної Школи“

Вистава проф. Олександра Ляшенка, проходить з винятковим успіхом. Громадянство сприймає її так, як бачив собі сам мистець, а саме: пензлем і фарбою передати ті враження, які він сам, як досвідчений подорожник, бачив, відчував і переживав у країнах Сходу.

Він, як перший український мистець, виключно Східу, посвятив усе своє мистецтво меті відібрати з країн Африки те, що може захопити глядача і дати одухотворену уяву невідомим нам східним країнам.

О. Ляшенко вперше відвідав нашу тісноту батьківщину, від кільканадцяти літ взагалі не бачучи рідної землі. Був заскочений і нашим життям і тим духом, який повіяв на нього від зустрічей з нашими людьми. З молодечим за-

палом птагає питоми нашу культуру з наших музеїв і мистецьких скарбів, прислухується до наших розмов, ловить кожну друковану сторінку паперу.

Аби увійти в ближчий контакт з українською суспільністю, мистець жертвував Т-ву „Рідна Школа“ шедевр дар, одну із кращих своїх композицій „Голова Бедуїна“, яку репродукували в численних європейських виданнях; цей образ розльосують у користь „Рідної Школи“. Образ виставлений в книгарні Н. Т. ім. Шевченка. Окрім того, мистець визначив один день, понеділок 14. травня, у який увесь дохід зі вступів на виставу його творів, призначений на „Рідну Школу“.

Наше громадянство повинно тепло прийняти шляхотний жест мистця і в понеділок відвідати виставу його творів, поодинокі і збірніми гуртами.

Вистава відчинена від 10. год. до 8. вечора. Вступ групою по 20 сот., шкільні і робітничі гуртки по 10 сот

KATOL ВБИВАЄ
КОМАХИ
Японський НАСІКОМИ

Засівна кампанія в Совітах іде „добре“.

(УП) Пресовий бюлетень „Антикомінтерну“ в Берліні повідомляє, що по урядовій статистиці більшовиків засівна кампанія на Україні проходить добре. Зате що інше говорять повідомлення сіль-корів з місць. Урядово до 15. 4. засіяно вдвоє стільки землі, що минулого року. Сельпо-ри кажуть, що в Ярославській окрузі біля ще не приготовлена під посів, що коні ввесь обвезли, так, що 4 коні можуть з великим трудом виконати ту працю, що нормально легко виконували 2 коні, що рогата худоба злихає, сіна нема, трак-

тори без паливного матеріалу не хотять працювати, а до того насіння на засів ще не розвезено по місцях, „куди вже його довеземо, то воно там загниє“, що впрямую з того не сподіваться великого. В сталінградській окрузі виготовлено під засів лише 3/4 засівної площі, а засіяно лише 1.5 при. Засіви винищують великі хмари голодного птаства. Замість обійжа та кошей до роботи, селянам показують фільми, як голувати кошей та радлом вихальють усіх соціалістичного господарства.

Новий зшиток „Української Загальної Енциклопедії“.

Перший зшиток із тому „Україна“.

24-ий зшиток „У. З. Е.“ починає ту частину в першій українській енциклопедії, що виповнить іще більшу прогалину в нашій культурі, ніж загальна частина нашої енциклопедії. Відділ „Україна“, що матиме 5 зшитків дасть у загальних суцільних оглядах усе те, що в поодиноких ділянках українознавства можуть дати спеціалісти.

Увесь зібраний матеріал розкладений так, що від найзагальніших дисциплін іде до щонайбільше спеціальних. Кожна стаття підписана окремим автором подає на кінці головну літературу даного предмету.

Том „Україна“ починається главою „назва“, де І. Крип'якевич розяснює його історичне походження. Після цього йде фізична географія (М. Дольницький), Україна, геологія (Ю. Полянський), Корисні копалини (С. Пастернак), Клімат (Гр. Дрогомирецький), рослин-

ність (М. Дольницький—І. Раковський), тваринність (М. Дольницький—І. Раковський), антропологічні прикмети українського народу (І. Раковський), праісторія (Л. Чикаленко), мезоліт (Я. Пастернак), енеоліт (В. Шербаківський), від бронзової до княжої доби (Я. Пастернак), антропогеографія й демографія (В. Кубішвіч), етнографія (А. Крип'якевич), сучасний огляд (З. Кузель), мистецтво (В. Січинський), вишивки (І. Гургула), кераміка (Я. Пастернак і В. Січинський), писанки (І. Гургула), шкільні вишивки і вироби з паперу (В. Січинський) народні музичні інструменти (Н. Нижанковський).

Поодинокі статті мають рисунки, які пояснюють текст. Крім тих, що є в тексті ввійдуть іще до тому окремі таблиці.

При всяких нагодах збирайте датки на мандрівні бібліотеки, які підуть на західні землі.

Корпоративізм у Швейцарії.

У Швейцарії наслідком економічної кризи багато людей сумнівається чи сьогоднішня устрій держави відповідний. Старий устрій та відносини були підходящі для старих, патріархальних часів, коли селянин, промисловець і торговець були головними підпорами невеличкої федеративної держави. Тимчасом нові часи створили у Швейцарії нові стани, з яких найважливіший робітничий.

Переважно селянська країна перетворилася в переважно промислову. Тому всі суцільні справи, які даються в знаки всім європейським західним державам, стали актуальними й у Швейцарії.

Консерватисти рази би вдержали дотепершній устрій, та виявляються і фашистські рухи, як

противага соціалізму. У деяких кантонах дуже сильна є католицька партія. Вона вже довго розглядає питання, якби то корпоративізм перенести на класичну територію демократизму. Першу таку спробу зробили у фрайбурському кантоні. І фрайбурський сейм 31:19 голосами прийняв закон про корпоративізм. На основі корпоративного закону мають перетворити господарство та суспільне життя населення фрайбурського кантону. Цей закон хоч торкається доволі малої території всеж в дуже важливий. Бо то в спроба пристосувати корпоративну систему в країні безспірно демократичній.

Як не можете спокійно спати — то підпишіть позичку Рідній Школі на суму 25 зол.

Дві обласні освітні конференції.

(Тернопіль — Чортків).

Слідуючи за працею наших установ у краю, мусимо завважити відрядне явище, що Т-во „Просвіта“ своєю безперервною та посиленою організаційною роботою здобуває щораз більше зрозуміння і принавання в широких кругах нашого громадянства. Коли в парі з тим моральним наставленням українського громадянства піде теж і належна матеріальна підтримка освітніх змагань, то Головне Товариство матиме змогу не лише їх скріпити на місцях, але й розбудувати відповідно до потреб сучасної хвилини.

На освітню роботу потрібні завжди поважні фонди. Про них старається в першу чергу центральні, але не мусить стати журою всього громадянства, зокрема організованого в на-

ших установах і в першу чергу самих організаційних клітин „Просвіти“.

Головний Відділ Т-ва „Просвіта“ у Львові скликав у квітні і травні ц. р. низку обласних освітніх конференцій у краю. На них стрінулися представники Гол. Відділу безпосередньо з провідниками освітніх та інших організацій для обговорення найважливіших справ, зв'язаних з життям і працею усієї освітньої організації.

Такі конференції відбулися між іншими 14. квітня в Тернополі і 15. квітня ц. р. в Чорткові. На обі конференції запросив Головний Відділ відпоручників філій „Просвіти“ й інших установ тернопільської і чортківської області. Треба признати, що обі конференції були на-

Свіжо відчинена харчівня при вул. Гродзінських 4

(поруч голарні Кузми)

поручає здорові м'яси та яринні харчі.

лежно заступлені відпоручниками тих облас-

стей. На конференції в Тернополі крім відпоручників філій „Просвіти“ Тернополя, Терещків і Зборова явилися відпоручники районів Гродзів, Скалат, Збарж та відпоручники 19 установ самого міста Тернополя, а то й поодинокі громадяни. З тернопільської області не було відпоручників Нового Села й Підмошань.

На конференції в Чорткові явилися відпоручники філій „Просвіти“ й установ Чорткова, Борщева і Мельниці, Копичинськ, Густинь, Заліщик і Тлустого. Незаступлена Бучачина й Монастиреччина.

Присутні на обох конференціях провідники й громадяни зазнайомилися докладніше на ті змагання і досягнення „Просвіти“ в матеріальним станом Головного Товариства від теперішню пору. Основний реферат на цю тему вголосив секретар Т-ва „Просвіта“ у Львові Микола Дужий. Пали акції для добуття потрібних фондів на освітню організацію та її роботу вголосив насп. „Просвіти“ п. Волод. Гафткович.

З обох тих рефератів довіданням родинські відповідалні провідники філій „Просвіти“ й установ, скільки вложили вони праці у свого району, щоби піти назустріч найважливішим вимогам Т-ва „Просвіта“, що дав морально й матеріально „Просвіті“ їхній район, поодинокі установи і навіть поодинокі громадяни. Оба реферати виказали присутнім, що не зважаючи на великанський вилад організаційної праці централі, є все ще деякі райони, що виказують поважні недомогання, які треба негайно усунути.

Відповідальні провідники філій „Просвіти“ мусять двояти енергію, аби здобути потрібні фонди для централі. Бо кожне, хоча маленьке, недотягнення на місцях, відбивається зараз на централі. Змагання „Просвіти“ мусять захопити цілу нашу організацію, всі ці установи та загаль українського громадянства. Треба допомогти „Просвіті“ — не значить допомогти самим собі.

„Просвіта“ не знерветься за милостиню, але за грезавою матеріальною підтримкою. І рона така, що вже аж ніяково пригадувати про неї. Тут все таки треба витягнути і чистку вкладку до „Просвіти“ і „Дар Просвіти“ і внутрішню позицію для неї, а навіть зворот довгів за поборані книжки від централі. Смі заявля-декларувати, хочби й найкращі, помічати дають.

Цілу акцію мусимо переводити з усією рішучістю. Щойно тоді можемо виказувати наш успіх.

Оці думки й висказували поодинокі громадяни на обох конференціях. Усі вони поставилися до справи надзвичайно гідно, при чому всі промови закінчилися за негасимим відображенням „Просвіти“, за скріпленням акцій на місцях.

Моральний успіх тих конференцій великий. Учасники не лише себе пізнали, але й розвіяли працю у своїх районах. Коли за словами піде робота, то „Просвіта“ двигатися під оглядом змісту та здобуде кожен матеріальну поміч. Ту поміч „Просвіті“ мусимо дати всі. Бо там, де йде змагання за духовне збагачення й перевищення українського народу, за престиж нації, там — зважати не можна!

По широкому світі.

— Французький літак, який велить з ім. Бурже до Кривої, передмістя Лондону, уліт до моря і затонув з шістьма пасажирами.

— Мін. Бек приїхав з дружиною до Букарешту.

— Давній переговори між представниками німецького і польського рідництва, які закінчилися у Варшаві, продовжуватимуть у Берліні.

— На основі декрету більшовицького уряду Білоруська держава, яку призначили за поодиноким життям, творитиме автономну життєву републіку.

— На сесію ради Ліги Націй, яка починається 14. травня ц. р. виїде міністр Іден. Мін. Саймон відлучиться у Лондоні.

ГІЛАНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКИМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-на ЗІГМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Бойнів Ч. 4.

Суспільна безпечальня у Львові й українці.

З нагоди пресової конференції в шпиталі львівської безпечальні. — Завдання таких пресових конференцій. — Число безпечених українців в безпечальні та їх права і вплив в установі. — Диспропорція між обов'язками і управліннями українців. (Стаття з наших лікарських кол.)

У 109. ч. „Діла“ з дня 29. квітня ц. р. читали ми повідомлення про пресову конференцію, яку влаштувала управа суспільної безпечальні. В останніх часах, ми б свідками сильних атак на діловодство та господарку нинішніх безпечальень, домагаючись Кас Хорих. Атаки відносяться перовсім до обмеження прав та лікувальні допомоги безпеченим. Сталося це після введення в життя нового закону про безпечення на випадок захворювання.

Щоби відібрати громадянству змогу зловжити критикою діловодства установи, якої існують та змога праці має у своїй основі тільки громадський гріш — влаштовується від часу до часу пресові конференції, на яких подається до громадського відома тільки самі додані сторінки праці та діяльності безпечальень.

Признаючи незвичайно великі користи з існування так самої безпечальні як і шпиталю тієї установи — саме у Львові — в напрямку здоровлювання широких шарів працюючого громадянства, не можна вож не висловити при нагоді вгаданого звідомлення деяких завваг, що торкаються засадничої справи, а саме української частини правильно безпечених в безпечальні та їх прав у ній.

Перш за все питання: 1) Скільки приблизно українців є безпечених у львівській безпечальні? 2) Які права мають українці розмірно до числа безпечених? 3) До якої міри українці користуються цією установою?

У наших центральних культурно-промислових і торговельних установах працює приблизно 1000 умовних робітників і всі вони є безпечені. „Рідна Школа“ має 69 безпечених, „Просвіта“ — 18, Банки: Дністер — 93, Земельний Банк — 12, Карпатія — 12, Центробанк — 7, Біблос — 12, Керос — 11, К. І. Р. — 34, Левницька — 17, Маслосоюз — 97, Народна Торговля — 50, Нова Ката — 5, РОУК — 76, Сільський Господар — 6, Суспільний Промисл — 18, Фортуна Нова — 39, Груд — 12, Хром — 9, Цетросоюз — 57. і т. д. До них треба дорахувати щонайменше 2 особи, а часто-часто і 4—5 осіб членів родин безпечених, що у загальнім висліді дає понад 4.000 інтелігентів — не вчисляючи огли службовиків та працівників у редакціях часописів та видавництвах, у друкарнях, приватних дрібних промислово-торговельних установах, українців-службовиків у самоуправних, державних та приватних — зовнішніх установах.

Скільки фізичних українських працівників, себто робітників, під теперішній час скрути, важко подати докладно. Самих дозорців-українців безпечених є біля 4.500, з того біля 2.000 організованих у товариствах. До них треба дорахувати членів їх родин щонайменше по двох. Домашня прислуга, як членивий елемент і не все національно свідомий дає теж великий контингент безпечених. При самих церковних брацтвах та товариствах є їх понад 7.500. Разом у Львові — з загального числа поверх 60.000 українців — безпечених є кругло 25.000 душ, себто 1/3 українського населення. Булоб дуже корисно зібрати точні числа всіх безпечених.

Однак треба зазначити, що ці числа відносяться тільки до самого Львова, а чейже до Суспільної Безпечальні у Львові належать ще такі округи — Львів-повіт, Бібрка, Городок Ягайлонський, Яворів, Рава Руська, Сокаль і Жовква. Таким чином число українців, безпечених у Львівській Безпечальні є щонайменше вдвоє більше.

Здавалось би, що така кількість безпечених має слушне право за свій гріш корисно впливати на діловодство та господарку в дотичній установі. На ділі так не в. Самоуправну (на ділі партійну) господарку уряд припинив і поставив там у 1929 р. урядового комісара, який урядовою нимішній день. Отже і тепер вплив безпечених на господарку та діловодство в тій установі зводиться до нуля.

Якже відноситься управа до українських безпечених? Перш за все слідне там цілковите нехтування прав української мови не тільки у внутрішнім і зовнішнім діловодстві та переписці в оповістках, але й в урядуванні у лікувальних заведеннях та в шпиталі. Нехтування це помітне не тільки в самій управі, але й у всіх клітинках установи не виключаючи лікарів, зокремаж серед служби. (Нпр. інцидент зняж Павла Дурбака в літі 1932 р. в Касі Хорих при вул. Фредра з прихильником.) На український запит з правили не відстається ніякої відповіди. Сюди належать

також перепони для праці українського душпастиря в шпиталі безпечальні, про що писалося в „Ділі“ минулого року. Також знапі нам перепони у висилці дітей українських безпечених на українські вакаційні оселі. У тій справі свого часу інтервеніювали наші послы у воєвідстві.

Подібних фактів дається зібрати цілу низку. Нас інтересує тут і справа персональної політики управи безпечальні. Адміністрацію ведуть службовики, серед яких дійсно на пальцях двох рук можна вирахувати — з загальної кількості біля 400 службовиків — службовиків-українців. Те саме треба сказати і про помічну нижчу прислугу. Щодо лікарів, то їх персональне відношення незвичайно цікаве. На підставі виказу лікарів та лікувальних районів безпечальні у Львові в фактичного стану з дня 1. березня ц. р. виходить: загальна кількість лікарів, що працюють постійно в безпечальні вносить 210 осіб. На ту кількість припадає українців-лікарів 7 (сім) у Львові, 1 у Ширці, 1 в Яворові — та двох (2) у шпиталі безпечальні (з них у виказі поданий тільки 1). Разом на 210 лікарів споміж українців-лікарів працює ледви 11. Між працюючими є: 6 лікарів внутрішніх недуг, 2 гінекологів (у шпиталі), 1 рентгенолог, 1 бактеріолог, 1 інфектор. У виказі не подано також лікарів заступників, яких загально нараховують біля 30 голов, а між ними ледви 2-ох українців.

У шпиталі безпечальні на директора, 8 примарів, 21 платних і 48 адітованих лікарів (разом 73), є тільки двох українців на підлядних становищах. Числа кажуть самі за себе. До цього виста не додати, що персональна політика управи б. Каси Хорих, а тепер безпечальні — була предметом інтерпелляції Укр. Парл. Репр. в соямі, зокрема в справі одного українського лікаря, якого звільнили після 7-ми літньої праці в Касі на підставі фіктивної реорганізації лікування (д-р Фі-

лас). На однорічну безплатну практику, яку обов'язково мусить відбутися кожний лікар, — до шпиталю безпечальні українців ні одного не приймають (д-р Комовалець та інші). Опорожненний після смерті пох. д-ра Олексія — гінекологічний район у Львові — не дали лікареві українцеві, який про те старався, а розділили між інших двох не-українців.

При цій нагоді варто зазначити, що поважне число працюючих в безпечальні лікарів не-українців живе не тільки в праці в тій установі, але має ще в інших лікарелях прожитку. Дотичить це лікарів — військових, доцентів університету, примарів шпиталю і цілої плеяди інших.

Кошти прожитку та лікування в шпиталі безпечальні вносять 11—12 золотих. (У порівнянні зі шпитальною таксою II. класу на 50 пр. дорожче). Найдивовижніше при цьому те, що дотичний недужий мусить ще крім тих 11 золотих платити примареві відділу (нпр. туберкульозного відділу) ще 5 зол. в день. Примарі приймають у шпиталі амбулаторійно також своїх приватних недужих до лікувальних заходів як пневмо-ракси і т. п. Проти таких поведінок підписала польська преса ще торік голос („Газета Поранна“), який лишився до нинішнього дня без відповіди.

Не влаучився в оцінку фахової допомоги безпечальні, яка, до речі, залишає теж багато до побажання, — саме при нагоді подібних пресових конференцій — слід нам подбати, щоби зібрати точні дані, які торкаються всіх ділянок взаємодіювання українців до безпечальні та навпаки і в реплі реплі поклонитися за наші слушні права, за наш громадський гріш. Вказаним булоб, щоби всі шари громадянства висловали на дотичні справи свої погляди.

ДЛЯ ДЕЛІКАТНОГО ТІЛЬЦЯ
НАШИХ
НАМЕНШИХ
КРЕМ NIVEA

Пуделка: зол. 0'40 — 2'60
Туби: зол. 1'35 — 2'25

Шевченківські Свята.

Концерт філії державної гімназії з українською мовою навчання у Львові.

По концерті у честь Шевченка, що його влаштувала молодь академічної гімназії у Львові, прийшла черга і на концерт філії державної гімназії з українською мовою навчання, що відбувся вчора 9. травня в тій самій гарно прибраній гімнастичній салі „оловного заведення“. Явилися на тому концерті, крім професорського збору гімназії під проводом о. дир. Залеського, родичів учнів і кількох визначних українських громадян, також представники Кураторії: віцекуратор п. Шульц і радник п. Гумеліч з дружиною.

Богата програма концерту складалася з святочної промови уч. Т. Сахмана, з хорів мужеських і мішаних, барітонового соля, продукцій музичних і деклямацій, що всі були підготовлені дуже солідно і виведені наскрізь по праву. Подобались особливо сильні хори мужеські („Дайте руки“ Шашкевича-Людкевича, „Тече вода“ Шевченка-Воробкевича і „Сонце заходить“ Шевченка-Роздольського) та великий міш. хор, що відспівав цілу везанку народних пісень композиції Степозого. З окремим барітоновим солем („Спів Яреми“ Шевченка-Лисенка) виступив уч. Ол. Долгий, що має дійсно прекрасний, вже доволі вишколений голос, над яким повинен би дальше працювати.

Щодо музичних продукцій, то треба зазначити, що філія має знаменитих виконавців, а навіть одного композитора (уч. Б. Бака), якого „Прелюд“ на скрипкове тріо з фортеп'яном виконано з успіхом на концерті (виконавці: Б. Лончина — піаніст та Ол. Вороняк, Р. Бо-

родієвич і Я. Шуст — скрипаки). З музичних точок почули ми ще: Шуберта „Moment musical“, фортеп'янове сольо Б. Лончини (Бетовена „Rondo C-Dur“) та скрипкове сольо Ол. Вороняка (Моцарта „Концерт G-Dur“ ч. 1). Обидва солісти мають уже значну техніку і поважне муз. вишколення.

Деклямацій було на концерті дві: „У моїй хатині“ — уч. Р. Кухара і „Сон“ (1. частина) — уч. О. Оришкевича. Оба декляматори виявилися зі свого завдання дуже добре, деклямуючи з чуттям і зрозумінням.

Концерт почався „Заповітом“, що його вислухали всі присутні стоячи, а закінчився національним гимном. Хором проводив проф. В. Козак та уч. Я. Шуст. Вражало тільки одно, а саме мала кількість батьків шк. молоді.

Громадські вибори вже в короткому часі, тому негайно за мовте собі

Новий Самоуправний Закон

враз
з виборчим регуляміном

д-ра Степана Барана. —
Замовляти в Адміністрації „Діло“ Львів, Ринок ч. 10 — Ціна примірника 0'80 зол. — (з поштовою парсильною 0'95 зол.). Можна теж поштовыми значками.

Число католиків у Злучених Державах.

ВАШИНГТОН, КАП. У Ньюйорку появилася друком на 1934 р. річник п. н. „Офіційний Католицький Провідник“, який подає числові дані про розвиток католицької віри у Злучених

Державах. Всіх католиків у Злучених Державах начислюють 20.322.594. За останній рік на вернулося на католицьку віру 49.181, себто на 8.955 більше, як у 1932 р.

Товари
благатні

вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
7153 69—180
Телефон 25-55.

Церковна справа в Замарстиніві.

Початки Замарстиніва. — Замарстинів зчора і нині. — Богослуження в читальній домі. Перенесення дерев'яної церкви з Клепарова. — Потреба церкви в окремого священика. — Дальші плани.

Ще перед трьома роками Замарстинів — то велике село під Львовом з власною громадою і т. д. Тепер він прилучений до Львова і належить до VIII. ділянки Великого Львова.

Замарстинів — це колишня оселя з мацького колоніста Зоммерштайна. Там побудував він свій хутір і від прізвища того колоніста названо його хутір „Зоммерштайнгоф“. І звідси пішов Замарстинів. Тепер із хутора і сади нема.

Лемала ця оселя доволі далеко від осередка Львова. В міру, як розросталося місто Львів, то і ближче було до Замарстиніва. Колишній давній тут великий пасовисько, довкола них росли віхля і верба. А ще давніше, около 1283 року, за князя Льва, розтаборився був тут хан Телубага зі своїми нагробаними черепами худоби. Замарстинів ще перед кількадесяти роками був малим селечком під Львовом з гарнич чорноземом, де осіли м. ін. православні болгаро-огородники, які в часом прийняли нашу католицьку віру і несли свої нота та дари до перня св. Параскеви або Миколая.

Нині Замарстинів то авчизна передмістя Львова, в якій живе понад 3.000 душ греко-католиків; і ті 3.000 вірних не мають своєї церкви. Молодші, оскільки хочуть, ходять до церкви св. Василя або до церкви св. Параскеви чи Миколая; старші сидять дома, бо до найближчої церкви декому з них далеко, як три кілометри, або йдуть до поближчих костелів. Тут ведуть і своїх дітей, бо там, мовляв, гарно грають на органах, а чейже то „виступаю одно — то виступає два Буг“. Наш парох св. Пятиніх просто не встиг з'ясувати, що греко-католик і скільки тих греко-католиків в його великій парохії. Він хіба довідується про це тоді, коли той греко-католик допрошує з господарем дому потребує посвідки вбожества, на основі якої буде звільнений від сплати. Або довідується тоді, коли хтось жениться і потребує оголошення оповіді. Довідується також це тоді, коли хтось умире: тоді приходять родина до священика, щоб похоронити вбитина безплатно. При хрещенні буває, що куми постаряються перекопати родичів, щоб дитину охрестили лілля римського образу, „бо й так ми в Польщі, го дитині того образу й віри буде потреба“. Так виглядає Замарстинів...

Ще перед великою війною головні заходи старших громадян Замарстиніва отворено в домі читальні „Прогресу“ в одній з кімнат бо-

гослужбну каплицю і від того часу поверх 20 літ підтримувало в ній у неділю або в часом з сьвята дохлячий духовник Службу Божу. На тій Службі Божій від год. 10—12 передпол. буває лебегато людей, мабуть через невідповідну пору. Бо саме в тому часі матері налять їсти, а батьки йдуть на бірку шукати зарібку або по заробітці гроші. Досить, що такі буває пересічно поспутних около 100 осіб.

Цього року вперше улаштувано тут реконекції, в яких брало участь около 200 осіб. Реконекції перебігали редеміторист, о. вщепрозвінціал Йосиф Де Вохт. Хоч буда недостача словників, приступило до св. Причастія понад 150 осіб. На Замарстинів не дуже велике число. Щож з цього виходить? Виходить ясно те, що тут треба конче церкви, а при ній окремого духовника, який умів би приглядати старих та молодих для тої церкви.

Кожний арозуміє, що богослуження у світлиці не застроє людей до побожності так, як у церкві. Тому теперішні парохіали рішили постаратися на площу й купили її від Т-ва „Праця“ та гарно огородили, щоб на ній поставити з часом деякі будинки, дохля з яких мав би в будучині священик. На тій гарній огороженій площі вправляють тепер соколи й сокили та грають у відбиванку то-що.

На цю площу зведено тепер матеріал на тимчасову дерев'яну церкву, який забрано з Клепарова, де вже виправляють нову муровану церкву, в якій буде йти відтепер відправа. Своя мурована церква для греко-католиків може при Божій допомозі стане в йшому місці у Замарстиніві, але за це ще треба кілька літ почекаати.

Так то лі всіх передмість Львова Замарстинів розвивається чи не найповільніше. Але як тільки здиняться його всі сили в одно і для одної діли, тоді Замарстинів дожене перше інші ділянки. Хоч це є найбільша ділянка, то всеж таки віра тих людей тверда, тому є наліз, що тимчасову церкву зложать вони зі своїх власних збірок, як і досі всі потреби самі покривали. Колиж би в яких причин забрало фондів і Замарстинів відхилився до нашої суспільності, то сподіємося, що ніхто не відмовить своїй допомозі, як що тільки розважати, що потреба тут Божого Дому є невідлучна і що це буде перший доток українського громадянства для Замарстиніва.

К.

ПІДПИСУЙТЕ І ВПЛАЧУЙТЕ НА ПОЗИЧКУ
РІДНІЙ ШКОЛІ ПО 25 ЗОЛ.

НОВИНКИ

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЯ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— Навіть за давнини жіночі недуги можна лікувати купелями в Крипні. Перший сезон (дешевий) почався 1. травня, а найкраще приміщення є у знамі укр. пансіоні п. М. Яблонської (Krupica-zdroj, willa Tatrzanska). 2—?

— Гребені, пансіон Яблонських (давніше „Молеста“), положений у центрі соняшні кімнати з бальконами, першорядне утримання від 4 зол. денно. Ольга Радкевича. 1534 2-7

— Генеральний Інститут Католицької Акії повідомляє, що передав фірмі „Достав“ (склепи: Львів, Перемишль, Тернопіль) заступництво на продаж пропам'ятних табличок з нагоди роковин сьвята У. М. Х., куди треба відсилати асі дальші замовлення. Натомість рати за давніше замовлені таблички проситися, як досі, надсилати на давню адресу (Львів, Романовича 10/III). 1553

— Знамените гігієнічне морожене лише в цукорні Д. Стецькова, Львів, вул. Миколая 7. 1525

— Особисте. Дня 18. квітня 1934 р. відбулася в Аалі Ягайлонського Університету в Кракові промоція на доктора філософії мгр. Софії Рабінної, учительки прив. жіні семінарії СС. Василянко у Дрогобичі, на підставі праці п. з. „Діалект Бойків“. Промував проф. д-р Казимир Ніч. 1547

— Філія української державної гімназії переноситься до нового будинку. Довідаємося, що з найбільшим шк. роком філія української держ. гімназії у Львові переноситься з III. поверху Нар. Дому до величавої палати гр. Семенського при вул. Пекарський ч. 19, де найдуть дуже вигідне приміщення всі салі викладові, кабінети, робітні і т. д. Крім того є там окрема зала гімнастична, туні своя каплиця, а до того величезне і могомове позолот. Вці ампліації

салі соняшні, звернені до полудня. В порівнянні до теперішнього приміщення філії, де ні молоді ні учительство не мають ні спокою ні владу ні сонця ні повітря, де нема гімнастичної салі, де до того під боком мештається цілими днями й вечорами всяке шумовиння — нове приміщення філії просто виміряне, тим більше, що й подожено воно у потрібній віддалі від акад. гімназії. Ця обставина важна особливо для батьків шк. дітей на Личакові і в сумежних районах міста, яких синам буде тепер значно ближче до своєї сер. школи. Нотуючи поки що коротко цю вістку, ми переконані, що все наше громадянство прийме її з правдивим задоволенням до відома.

— Німецька преса з кінця 18. століття історичним джерелом для історії України. На цю тему вилосотсь доп. д-р Б. Крушинський в п'ятницю, 11. п. м. ввечері викад у салі Українського Наук. Інституту в Берліні.

— Повні односторонні в школі. З новим шкільним роком починається обов'язок повних односторонів у школах. Шкільна влада робить уже відповідні приготування. Появляться незабаром спеціальний об'єкт, який устійить, що шкільні односторонні об'єкти годяться зі зразками, які устійили міністерство освіти і не допускаються ніякі уклі. Шкільна молодь обов'язана носити їх не тільки в часі шкільного року, але й в часі ферій.

— Небезпечна манія. Коли настала спека, віджила манія опалюватися на бронзово, а напів на чорно, поширена головню серед молоді. Манія зовсім неестетична, особливо у жінок і шкідлива для здоров'я, як свідчить стаття проф. Г. Бордієра, члена французької лікарської академії, поміщена в останньому випуску двотижневика „Ля Натюр“. Проф. Бордієра долає на основі наукових дослідів, що ультрафіолетні промінні сонця можуть викликати поважні зміни в крові осіб, які надуживають сонячних купелів. Годі повторити в короткий нотатці наукові аргументи автора. Вистане остерога французького вченого, що виставляти асі поверхню тіла на ділянку сонячних проміннів дуже небезпечно для здоров'я.

Софія з Ігнатієм Тоганевою

ем. учителька

померла по довгих терпіннях прийнявши св. Тайни в 55. році життя. — Про похорони, що відбуваються в суботу дня 12. травня, в год. 9. рано в Новім Селі ад Чесанів тяжким горем прибиті повідомляють МУЖ, ДОНЯ І РІДНЯ

— Пожежі. На терені надлісництва Небилів пов. Калущі згоріло 112 гектарів ліса. — На Подіссі горять безнастанно цілі села. М. і. згоріло в Тишківцях 45 господарств, в Осівцях 18 господарств, в Борках 17, в Бостах 14 і в Сінкельчах 8 господарств.

— Самогубство. Болеслав Дорош, безробітний кравець та інвалід з нужди закінчив самогубством. Тому вплив плашку йодини і похвортував своє черево.

— Землетрус на Шлеську. В середу вранці мешканці Катовиць відчули сильний землетрус, який тривав чотири хвилини. Вікна задрожали, а образи поспалили зі стін.

— Крива хроніка. В Комарові пов. Станіславів відбулося посвячення нового моста на ріці Лімніці. — В Станіславові в касарні 44 п. о. застрілился вояк Ян Бонк, абсолюент 4 гім. кз. — В Сколім арештовано Ярослава Токара, що обікрав церкву в Коростові, забравши діп. паші, вартості 700 зол.

— Самохід наїхав військ. На передмісті Рівного склалася трагічна пригода зі самходом. Шофер Ян Фрайман їхав вантажним самоходом, везучи телефонічні стовпи. Самохід мав вантажну причіпку. Нарпа шофер утратив панування над кермою і вїхав на відліл війська, що машинував дорогою. Наслідки наїхання були такі, що 12 вояків потовкло тяжко, а 9 легко. Ранених 12 вояків у тяжкому стані відставлено до місцевого шпиталю.

— Обновлення образів на Холмщині. В Підгірцях пов. Грубешів обновилися 2. п. м. в церкві два образи: Матері Божої та св. Миколая. Образи були вже так потемніли, що не можна було розпізнати, хто на них намальований, і навіть рішено вже було усунути їх з церкви. Кожний образ обновили в інший спосіб: на образі Матері Божої сильніше обновилися прикраси образу з білого якогось металю, вже від давности в деяких місцях знищеного, лице-ж Матері Божої проявилось настільки, що має вигляд такий, як лиця на інших образах церкви або на портретах. На образі св. Миколая чудотворця навпаки прикраса образу з якогось жовтого металю менш проявилась і має вигляд бронзи крім вінця над ланком сьвятого, з того металю, який блищить немов золото. Різнож надзвичайно проявилось лице сьвятого Миколая; воно є біле з рум'янцями і робить враження живого, тількищо мальованого. Цікаве, що образи відновилися не відразу, але поступово і в них далі ще відбуваються зміни, просто на очах людей. Образи отягав уже один церковний маляр і признав, що тільки чудом можна пояснити це обновилення. В селі і в околиці надзвичайний підйом релігійних почувань. Село Підгірні 6. травня п. р. відвідав пос. Сергій Хрущкий. Про чудесну подію вже повідомлена вища церковна влада, яка на місці переведе відповідне дослідження.

— Сталінова наймичка. Американський інженір Купер, який працював при будові Дніпрестану, оповідає, як то він раз був на обіді в Сталіна. Сталінова наймичка принесла всі страви нараз. Сталін мусів сам пократити м'ясо та подати гостям страви. Вкінці мусів сам наливати гостям і каву. Купера це дуже счудувало, а Сталін пояснив йому це так: „Ця жінка служить у мене вже три роки. В закордоні зозуть мене диктатором, та в цієї жінки я не можу осягнути навіть стільки, щоб мені радо служила. Вона ходить на університет і каже, що низько є для неї служити, хай би то було й такому чоловікові, як я“.

— Століня королевої Сабі. Французький письменник Малеор відбув перед кількома тижнями великий лет понад недоступні околиці Арабії й відкрив останки таємної столиці королеви Сабі. Останнє число „Ентрапсідан“ приносить враження цього письменника з його лет-Навів заспане піском легендарне місто про-

Зол. 1'50

Коштує чверть річна передплата
гумористичного журналу

„ЖОРНА“

Замовляти: Адміністрація „ЖОРНА“
Львів, Ринок 10, Конто ПК. 503.496.

